

Stolpboerderijen staan centraal tijdens het 'Stolpenoogstfeest' dat volgende week zaterdag in de Buitenwerkplaats Starnmeer wordt gehouden. Tijdens het oogstfeest, dat voortaan jaarlijks wordt gehouden, wordt het dertigjarig bestaan van de Boerderijenstichting Noord-Holland gevierd.

Reportage

Nieuw leven moet stolpen behouden

Rien Floris
r.floris@hollandmedia.combinatie.nl

Starnmeer * Ze worden piramides van de polder genoemd omdat ze met hun puntaken zo mooi boven alles uittorenen. Maar ze worden niet zo beschermd als de piramides in Egypte. Dat hoeft ook niet van Peter van Zutphen, sinds enkele maanden voorzitter van de boerderijenstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp (BSNH). Van de 5500 stolpen in Noord-Holland heeft maar tien procent een beschermde status. Een status die de eigenaar soms juist in de weg kan zitten. Van Zutphen pleit voor een nieuwe koers: „Een open beleid voor monumentale en niet-monumentale boerderijen die gericht is op herbestemming.” Want juist nieuwe functies van de in onbruik geraakte boerderijen kan stolpen voor sloop behoeden. Boerderijen die een beschermde status hebben, worden nu soms doelbewust aan hun lot overgelaten. Net zo lang tot de boel instort en de projectontwikkelaar bungalows kan bouwen. „Dan kun je een anti-sloopbeleid willen, of geven we het meer vrij zodat mensen stolpen meer kunnen gebruiken en er ook wat kunnen verdienen?”

Kapberg met pannen in Westzaan

FOTO WIM EGAS

Want het zijn de stolpeigenaren met passie die veel investeren en de stolp overeind houden. Dat zijn de belangrijkste dragers van de boerderij voor de toekomst.”

Niet dat alles maar moet kunnen. „Het moet in een natuurlijk evenwicht met de omgeving zijn, dus je maakt er geen supermarkt in. Wat mij betreft, breekt er een nieuwe fase aan. Niet meer alles tot op de centimeter vastspijkeren in bestemmingsplannen, maar een ruimere omgevingsvisie formuleren waarbij de rol van de overheid stimulerend wordt.”

Want dat de overheid kan tegenwerken als je vol passie een stolp wilt redden, ervoeren Westzaners Bouke en Daniëlle Koopman. Ze kochten een boerenbedoeninkje in Westzaan waar een vorige eigenaar de palen van het vierkant van de kapberg had doorgezaagd. De boel donderde na een tijd in elkaar. Meestertimmerman Bouke kan met zijn bedrijf Koningsstijl wel wat klussen aan. Hij vond een oud vierkant van een stolp in de Beemster om de boel in stijl te herbouwen. Maar de restauratie strandde bijna in vergunningengedoe. Er werd gegoocheld met cijfers over bebouwing van het perceel terwijl de kapberg er al een eeuw had gestaan. Bouw- en woningtoezicht en monumentenzorg werkten lekker tegen elkaar in met onmogelijke bouweisen.

„Het is soms een grabbelton met eisen van de gemeente. De ene ambtenaar haalt er puzzelstukjes

Angeli Poulssen en Peter van Zutphen bij de kapberg van Bouke en Daniëlle

uit om te bewijzen dat iets niet mag en een ander vindt in dezelfde grabbelton de puzzelstukjes waardoor het wel mogelijk wordt gemaakt. Het is maar net wie je tegenkomt”, verzucht van Zutphen. „Er is geen eenduidig beleid. Er moet veel meer waardering komen voor stolpeigenaren die hun best doen om zo'n boerderij te redden.” Daar gaat ook de nieuwe 'stolpencommunity vierkantdelers' van de boerderijenstichting een rol in spelen. Angeli Poulssen is daar de spin in het web. Er is een nieuw magazine, ze organiseert het stolpenoogstfeest en houdt contact met stolpenambassadeurs. „We hebben 1500 Vrienden van de Stolp.

Allemaal mensen die de stolpen willen redden. Met veel ervaring en kennis. Dat moeten we veel meer met elkaar gaan delen. We moeten praktische kennis uitwisselen, maar ook hoe je met tegenwerken de overheden omgaat.” Er lekt volgens Van Zutphen steeds meer stolpenkennis weg. „Ook dat moeten we meer met elkaar delen. We moeten nieuwe eigenaren van stolpen meer gaan begeleiden en helpen. De stolp zal veranderen, maar anders is er ook geen toekomst. De oervorm van de kapberg waar de stolp uit voortkomt, zegt wat mij betreft veel. Als we bij alle toekomstplannen die vorm maar voor ogen houden.”

Stolpencommunity: symposium en blad

Rien Floris

Zonder stolpen is Noord-Holland Noord-Holland niet meer. Een bekende kreet in boerderijland. Maar nog steeds verdwijnen er stolpboerderijen. Om dat tij te keren, gooit de 'stolpencommunity vierkantdelers' er volgende week een symposium tegenaan. Daar spreken Prof. Dr. Jos Bazelmans van de Rijksdienst Cul-

tureel Erfgoed, architect Ruut van Paridon en agrarisch natuurbeheerder Walter Menkveld over het belang om stolpen, erf en landschap te veranderen in een toekomstbestendige vorm. Tijdens het oogstfeest wordt een stolpenmagazine gepresenteerd over leven, wonen en werken in stolpen. De stolpengemeenschap heeft ambassadeurs die in het magazine hun verhaal vertellen.

Waarom wonen ze in een stolp, wat zijn de uitdagingen en hoe verbouwen en onderhouden ze hun stolp? Ze hebben vaak nieuwe functies in en bij hun stolp gereïaliseerd zoals natuurcampings, wooneenheden, studio's, B&B's, het telen van groente en fruit of het houden van dieren. Later dit jaar zijn er stolpencolleges. Kijk voor het programma op www.boerderijenstichting.nl

Koopman in Westzaan, waar aan de restauratie nogal wat ambtelijke gesteggel vooraf ging.

FOTO WIM EGAS

'Oerboerderij' hooihuis en kapberg krijgt een eigen boek

Net als stolpboerderijen, pieken kapbergen in het landschap met hun puntaken boven dijkes en andere huizen uit. Vaak zijn ze een meter of tien hoog. De stolpenvrienden leggen hun focus op deze vroege boerderijvorm met een boek dat volgend jaar geheel wordt gewijd aan de kapberg. De kapberg vindt zijn oorsprong in Waterland en de Zaanstreek. Vier palen met een dak er op, zo begon het. Je stouwde er het hooi voor het vee onder, lekker droog. Maar net als de stolpen verloren de kapbergen hun functie in de vorige eeuw.

De sobere doelmatige vierkante gebouwen zijn her en der verbouwd tot woonhuizen, muziekstudio's of werkplaatsen. Stoere gebouwen vaak met gepotdekseld hout, zwart geteerd en een rood pannendak. In de Zaanstreek zie je ze ook met dakpannen bekleed, de zogenoemde pannenhooihuizen of pannenberg. Kapbergen staan los van de boerderij of soms aan de boerderij vastgebouwd. Ze werden later ook wel als stal gebruikt om kalfjes of koeien apart te zetten van de rest

Kapberg achter een boerderij in Watergang.

FOTO ELLA TILGENKAMP

van het vee. Inmiddels wordt het model door architecten ook gebruikt om robuuste nieuwbouw-

woningen te maken. De kapberg was er eerder dan de stolp. Dat signaleert de toonaan-

gevende architect Loek Brandts Buys, auteur van de 'stolpenbijbel'. Hij schrijft over het ontstaan

Stolpenoogstfeest viert 30 jaar boerderijvrienden

Reportage